

nyelvet, doktori disszertációját német nyelven védte meg.

Számtalan konferencián tartott előadást kedves témáiban és számtalan szakmai publikációja jelent meg, melyek közül csupán néhányat említünk: pl. társszerzőként az Armenuhi Drost-Abgarjan – **Bálint Kovács** – Tibor Martí: Catalogue of the Armenian Library in Elisabethopolis. Leipzig – Eger, 2011. (Armenian Cultural Heritage in the Carpathian Basin. Vol. 1.), amely az erzsébetvárosi örmény katolikus egyház könyvtárának a katalógusa, valamint

Rita Bernád – **Bálint Kovács**: The Armenian Catholic Collective Archive in Armenopolis. Repertory. Budapest–Gyulafehérvár–Leipzig, 2011, mely a Szamosújvár székhelyű örmény katolikus egyházközségek gyűjtőlevéltári anyagának repertórium.

Szerkesztői tevékenységét dicséri többek között a Pál Emese kurátortársával együtt rendezett kiállítás magas színvonalú katalógusa *Távol az Ararától – örmény kultúra a Kárpát-medencében* létrehozása angol és magyar nyelven, amely minden erdélyi örmény gyökerű család számára a gyökerek ápolásának szükségességét hirdeti.

Számtalan tanulmánya jelent meg periodikákban, tanulmánykötetekben magyar, német, angol, örmény, román nyelven.

Laudáció

Pál Emese

1986. május 22-én született Gyergyószentmiklóson. Felmenői között örményeket is számon tarthat. Édesapja állatorvos, édesanyja anyakönyvvezető. Egy színésznő húga van, Pál Emőke. Már gyerekkortól erős volt a művészet és történelem iránti érdeklődése, melyet a szülei örömmel fo-

2005-ben Oszváth Judit egy hosszú interjút készített az akkor 24 éves kutatóval, amelyből kiderül, hogy megtalálta azt a kutatási területet, amely alig ismert a történészek számára: az erdélyi örmények története, ezen belül az addig ismeretlen és igen gazdag erzsébetvárosi örmény katolikus egyház könyvtára, levéltára.

Elmondható, hogy a most 32 éves kutató máris a legavatottabb ismerője az erdélyi örményeknek. Neki köszönheti az EÖGYKE, hogy 2002-től nyomon követhettük érdeklünkben végzett kutatásait, folyamatosan előadásokon, konferenciákon ismertette meg velünk azokat, 2005-ben beszerezte számunkra a Vatikáni Könyvtárban talált 10 darabból álló Codices Vaticani Armeni sorozat három Erzsébetvárosból elszármazott kéziratát filmmásolatban, amely így általunk adományozva nemcsak az OSZK könyvtárába, hanem a jereváni Matenadaranba és az Örmény Nemzeti Könyvtárba is elkerülhetett.

Köszönjük, hogy az erdélyi örmények történelmét, kultúráját tudományos szinten az egyetemes kultúrtörténet számára feltárja, az örmény identitásunk megőrzését tudományos munkáival, kutatásaival segíti, hogy ezáltal is biztosítani tudjuk az erdélyi örmények kultúrájának megmaradását itthon is és otthon is.

gadtak. Nagyon sok energiát fordítottak taníttatására, nem csak a hivatalos, iskolai keretekben, hanem pl. zongora, tánc, énekórákra is jártatták.

Az általános iskolát szülőfalujában, Gyergyóremetén végezte, majd középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi Ta-

mási Áron Gimnáziumban. 2005–2008 között a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Művészet-történet szakos hallgatója volt, szakdolgozatát 19. századi székelyföldi oltárokról készítette el. 2008–2010 között a Kulturális Örökségvédelem mesterképző hallgatója, szintén a kolozsvári egyetemen. 2009-ben egy félévet a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen, 2010 második félévében pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen tanult. A 18–19. századi egyházművészet iránti érdeklődése a mesterképző alatt is megmaradt.

2009-ben ismerkedett meg a szamosújvári örmény plébániatemplom egyházművészeti gyűjteményével, mely meghatározó élményt jelentett számára. Ekkortól az erdélyi örmények művészeti örökségének kutatása mondhatni szenvedélyévé vált, doktori dolgozatának témájául is ezt választotta. 2010 és 2013 között a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Történettudományi doktori iskolájának ösztöndíjasa, *Örmény katolikus templomi berendezések Erdélyben* című doktori dolgozatát 2013. december 16-án védte meg. Az erdélyi örmények művészetének témáján belül különösen foglalkoztatják Világosító Szent Gergely ábrázolásai, a kegyképek és kegyzobrok tisztelete, az örmény katolikus templomok berendezéstörténete és az Örmény Múzeum Egyesület munkássága.

Kutatásainak eredményeit számos hazai és nemzetközi konferencián és különféle tanulmányokban ismertette a tágabb művészettörténeti szakmával. Ugyanakkor fon-

Szongoth Gábor, dr. Pál Emese és dr. Issekutz Sarolta (Az oklevél szövege a 34. oldalon olvasható.)

tosnak tartja, hogy a helyi örmény közösségek is megismerjék kulturális hagyatékat, így több előadást tartott Szamosújváron, de Gyergyószentmiklóson és Marosvásárhelyen is. Emellett az erdélyi örmény gyűjtemények állagmegővését, felmérését is fő feladatának tekinti. 2010-ben végezte el a szamosújvári örmény gyűjtemény leltározását, rendszerezését és elkészítette a gyűjtemény katalógusát. A munkát szeretné tovább folytatni más örmény katolikus templomokban is.

Doktori tanulmányai alatt a kolozsvári egyetemen a 19–20. század művészete tantárgyat oktatja, ennek keretében a 20. századi és kortárs művészet is érdeklődésének előterébe kerül.

2012 májusától kapcsolódott be az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Történeti Múzeum Távol az Ararától – örmény kultúra a Kárpát-medencében c. kiállításának szervezésébe, mint kurátor, Dr. Kovács Bálint mellé társulva, amely 2013. április 5-én nyílt meg és nagyon nagy sikert aratott.

Az ugyanakkor az örmény könyvnyomtatás 500. évfordulója tiszteletére rendezett „A kulturális transzfer lehetőségei – Örmények Közép- és Kelet-Európában” c. nemzetközi konferencián „Az erdélyi örmények szentkultuszának művészettörténeti sajátosságai” c. előadásával részt vett. A kiállításról megjelentetett katalógus és tanulmánykötet társszerkesztőjeként ugyancsak kiváló munkát tett le az asztalra a Kárpát-medencei örményekről, a magyarörményekről.